

ΤΑ ΚΑΤΟΡΘΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΘΡΑΙΟΥ ΛΑΓΚΑΡΝΤΕΡ

(Συνέχεια εκ του προηγούμενου)

—Στο κοιμητήριο του Σαιν-Μαγκλουάρ, έκανε ή πριγκήπισσα, τρέμοντας. Έκει εινε θαμμένος ο Νεβέρ.

—Άκριβως, γι' αυτό ή συνοδεία που θα με μεταφέρη στον τόπο της έκτελέσεως, θα σταθούμε εκεί, ειπε ο Λαγκαρντέρ, του οποίου το χαμόγελο έγινε ακόμα πιο πικρό. Πρέπει, σύμφωνα με την απόφασι του δικαστηρίου, ο δολοφόνος, δηλαδή εγώ, να ζητήσει συνώμην από το θύμα μου επάνω στον τάφο του.

—Εσύ, Έρρικε! φώναξε ή πριγκήπισσα με δύναμι. Έσου δολοφόνος του Νεβέρ; Έσου, ο ύπερασπιστής του! Έσου, ο σωτήρας μας!

—Μη μιλάτε τόσο δυνατά, κυρία μου. Στο κοιμητήριο λοιπόν του Σαιν-Μαγκλουάρ, μπρός στον τάφο του Νεβέρ, θα ύπάρχη ένα τοκοδύρι. Μ' αυτό το τοκοδύρι κά μου κόψουν το δεξί χέρι απ' τον καρπό κά κάτω... Το ίδιο δηλαδή χέρι, με το οποίο σκότωσα το Νεβέρ!..

Η πριγκήπισσα σκέπασε το πρόσωπό της με τά χέρια της και φώναξε:

—Ω! φρίκη!..

—Εινε άδικο, δεν είν' έτσι, κυρία; Έκανε με την ίδια πάντοτε φρίκη ο Λαγκαρντέρ. Καταλαθάινετε λοιπόν την άγωνία της τελευταίας μου ώρας. Μόνο τον άτιμον κόθουν τά χέρια!..

—Μά γιατί αυτή ή περτιτή συγκρότηση; ρώτησε ή πριγκήπισσα.

—Γιατί θέλουν να παραδειγματίσουν τους δολοφόνους, απάντησε ο Λαγκαρντέρ. Το χέρι με το οποίο σκότωσαν, πρέπει να κόπη!

—Μά δεν εβθε σεις δολοφόνος, Θεέ μου! Ό αντιβασιλεύς δεν θα το άνεγχε!..

—Ο αντιβασιλεύς μπορούσε να κάνη τά πάντα πρό της άποφάσεως, εκτός σε περίπτωση όμολογίας του ένόχου... Μά άς μη άσυχολούμεθα πια γι' αυτό, σάς ίκετεύω, κυρία... Νά τί θέλω από σάς: Μπορείτε να δώσετε στο θάνατο την άγλη του μαρτυρίου ένός άγιου... Μπορείτε να με άποκαταστήσετε στα μάτια όλων... Το θέλετε;

—Αν το θέλω! Με ρωτάτε κιόλας; Τι πρέπει να κάνω;

—Ο Λαγκαρντέρ χαμήλωσε περισσότερο τη φωνή του ή όποια έτρεπε ελαφρά καθώς ειπε:

—Μέσα στο κοιμητήριο του Σαιν-Μαγκλουάρ ύπάρχει ή εκκλησία. Θα ήθελα να βρίσκεται εκεί ή Αύγη με τουαλέττα ύψους. Θα ήθελα να βρισκόσαστε και σεις εκεί... κά όταν ή συνοδεία μας φτάσει εκεί, να μ' άφηση να γονατίσω μπροστά στο βωμό.

Η πριγκήπισσα τραθήχτηκε πίσω. Τά γόνατά της κλονίζοντουσαν.

—Σάς τρομάζω, κυρία;.. ρώτησε ο Λαγκαρντέρ.

—Τελειώνετε! Τελειώνετε! φώναξε ή πριγκήπισσα.

—Θά ήθελα ακόμα, εξακολούθησε ο Λαγκαρντέρ, ένας Ιερέυς να εύλογησει έκεί με τη συγκοπή σας το γάμο του Ιππότου Έρρικου ντε Λαγκαρντέρ κά της δεσποινίδος Αύγης ντε Νεβέρ.

—Σάς όρκίζομαι στη σωτηρία της ψυχής μου, φώναξε ή πριγκήπισσα, ότι αυτό που ζητάτε θα γίνη...

Τά μάτια του Λαγκαρντέρ ελαμψαν γεμάτα φλόγες. Τά χέρια του άναζήτησαν τά χέρια της πριγκήπισσης.

Η Αύγη, ή όποια γύρισε προς το μέρος τους εκείνη τη στιγμή, ειδη την πριγκήπισσα από έσφιγγε τον Έρρικο μέσα στην άγκαλιά της. Το ειδαν αυτό κι' οι στρατιώτες της συνοδείας, γιατί, την ίδια στιγμή, άνοιξαν την πόρτα και μπήκαν μέσα. Η πριγκήπισσα, ή όποια δεν έ-

—Ε, λοιπόν; ειπε ο Γκονζάγκας, φέρνοντας το χέρι του στην τσέπη...

δινε καμιά προσοχή σε ό! αυτά, εξακολούθησε μ' ένα ειδος παραφόρου ένθουσιασμού:

—Έτσι, κανένας δεν θα τολμήση να πη ότι ή χήρα του Νεβέρ, αυτή που κράτησε το πένθος του, εύλόγησε το γάμο της κόρης της με το δολοφόνο του αυζύου της. Ψωρία το σκέφτηκες, Έρρικε, παιδί μου. Δεν μπορείς να πης πια ότι δεν σε καταλαθαίνω...

—Ο κατάδικος ειχε τά μάτια του πλημμυρισμένα δάκρυα. —Ω! με καταλαθαίνετε! ψιθύρισε. Και με κάνετε να λυπάμαι πικρά για τη ζωή που χάνω... Νόμιζα πως χάνω μόνο την Αύγη, μά τώρα χάνω και σεις ή μητέρα μου...

—Ποιός θα τολμήση να σε κατηγορήση για δολοφόνο; Ξαναειπε ή πριγκήπισσα. Σου όρκίζομαι πως ο Ιερέυς θα σε περιμένη εκεί, για να εύλογησει το γάμο σου με την Αύγη. Θα εινε ο ίδιος μου ο έξομολογητής. Η συνοδεία σου θα μάς παραγώρηση τον άπαταιμένο χρόνο για τη στέμν, έστω κι' αν χρειαστή γι' αυτό όλόκληρη ή περιουσία μου. Και μόλις γίνει ο γάμος, ο Ιερέυς, ή μητέρα κι' ή νύφη θ' άκολουθήσουν τον κατάδικο στους δρόμους του Παρισιού. Κι' εγώ θα πώ...

—Σιωπή, κυρία! φώναξε ο Λαγκαρντέρ. Δεν είμαστε μόνοι. Έκείνη τη στιγμή, ο άξιωματικός, ο επί κεφαλής της συνοδείας, τους πληοίασε.

—Κύριε, έπε στον Λαγκαρντέρ, δεν μπορώ να σάς άφήσω περισσότερο. Σάς παρακαλώ, να μ' ακολουθήσετε.

Η Αύγη έτρεξε για να του δώση το φιλημα του άποχαιρετισμού. Η πριγκήπισσα ειπε, σκυθοντας προς το αυτί του φιλακιμένου:

—Βασίζεστε σε μένα! Μά εκτός απ' αυτό, δεν μπορώ να κάνω τίποτε άλλο για να σάς σώσω.

—Ακούστε, ειπε ο Λαγκαρντέρ, το οικογενειακό συμβούλιο, που θ' άποφασίση για την κόρη σας, συνέρχεται στις όχθες του βράδου, λίγη ώρα δηλαδή πριν γίνει ή έκτελέσι μου. Θα εινε σ' αυτό κι' ο αντιβασιλεύς. Δεν θα μπορούσατε να καταβρώσετε να με παρουσιάσουν κι' έμένα εκεί;

Η πριγκήπισσα του έσφιξε το χέρι κά δεν του απάντησε.

Η Αύγη παρακολουθοüse μ' ένα βλέμμα άπογνώσεως το φίλο της, τον όποιο ειχαν περιτοχίσει πάλι οι στρατιώτες της συνοδείας και, πλάι στον όποιο, πένθιμος σαν το θάνατο, ειχε σταθή ο δομινικανός μοναχός. Η συνοδεία παρέλαθε τον Ιππότη και βγήκε έξω, ένώ εκείνος άποχαιρετούσε με το βλέμμα του την πριγκήπισσα και την Αύγη.

Η πριγκήπισσα πήρε απ' το χέρι την Αύγη και την τράθηξε έξω, λέγοντάς της:

—Ελα, άγαπημένο μου παιδί, δεν τελειώσαν όλα ακόμα. Ό Θεός δεν θα άφηση να συντελεστή ή φριχτή αυτή άδικία.

Η Αύγη, περισσότερο πεθεμένη, παρά ζωντανή, έν άκουγε πια. Η πριγκήπισσα, καθώς ξαναθέβαινε με την κόρη της στο άμάξι της, διάταξε τον άμαξά:

—Γρήγορα στο παλάτι!

Τη στιγμή που το άμάξι της ξεκινούσε, ένα άλλο άμάξι, που στεκόταν παράμερα, ξεκίνησε κι' αυτό. Μία παραγμένη φωνή άκούστηκε από μέσα, που έλεγε στον άμαξά:

—Αν δε φτάσεις στο παλάτι πριν απ' το άμάξι της πριγκήπισσης, σε παύω!

Στο βάθος του δεύτερου αυτού άμαξιού, βρισκόταν ο κ. ντε Πευρόλ, του όποίου το πρόσωπο διατηρούσε ακόμα ίχνη συνικησεως απ' το άσημο παιχνίδι, που του ειχαν ακαράσει πρό όλίγων όρών ο Σαβερνύ μαζί με τον Πασπουάλ και τον Ηοκαρντάς.

Το άμάξι του έφτασε στο παλάτι πριν απ' το άμάξι της πριγκήπισσης. Ό Πευρόλ πήδησε άμέ-

ως κάτω κι' έτρεξε μέσα.

Όταν ή χίρα του Νεβέρ παρουσιάστηκε σε λίγο στο παλάτι για να ζητήσει άκράσι απ' τον αντίβασιλέα, συνάντησε μία κατηγορηματική άρνηση. Σκέφτηκε να περιμένει εκεί την έξοδο ή την επιστροφή της Αυτού Βασιλικής Ύψηλότητας. Μά ή μέρα περνούσε κι' έπρεπε να κρατήσει την ύπόσχεση, που είχε δώσει στο Λαγκαρντέρ.

Ό πρίγκιψ Γκονζάγκας βρισκόταν μόνος στο γραφείο του, όπου τότε είδαμε για πρώτη φορά να δέχεται την επίσκεψη της ντόνας Κρούς. Το γυμνό ξίφος του βρισκόταν επάνω στο τραπέζι του, που ήταν γεμάτο χαρτιά. Τη στιγμή εκείνη φορούσε, χωρίς να τον βοηθά κανείς από τους καμριερήδες του, έναν από τους ελαφρούς εκείνους δικτυωτούς θώρακας, που μπορούσαν να περαστούν κάτω απ' τα ρούχα. Το κοστούμι του, που τότε είχε βγάλει για να τον περάσει και το όποιο εξαγορούσε πάλι, ήταν ένα αυλικό ένδυμα από μαύρο βελούδο, χωρίς στολίδια. Τα άμφιασχαλτά του παρασήμων του κρεμόντουσαν σε μία καρτέλα.

Εκείνη τη στιγμή, καθώς έσφιγγε το θώρακά του, ή καταστροφές, που τότε είχαν προκαλέσει τά χρόνια και τις όποιες έτρεβε συνήθως με τόση έπιτυχή δεξιότητα, φανόντουσαν καθαρά στο πρόσωπό του. Τα μαύρα του μαλλιά, που ή κουρέας δεν τάχε καταβάλει με την τέχνη του πάνω απ' τους κροτάφους ή ποκάμπυταν τη μεγάλη φαλακρά του και τις ρυτίδες του μετώπου του. Το φηλό του άνιστημα τσάκιζε σαν γέρο και τα χέρια του έτρεμαν, καθώς κοιμώπαμε το θώρακά του.

—Καταδικάστηκε ή Λαγκαρντέρ! Έλεγε, μονολογώντας. Ό αντίβασιλέας τότε άφησε να γίνη αυτό... Η ωχέλια της ψυχής του, φτάνει τάχα σε τέτοιο σημείο ή μήπως πραγματικά τον έπεισα; Άδυνάτεια—έπρόθεσε—ο θώρακάς μου μου έρχεται στενός στο στήθος. Μήπως γέρασα;...

Ένωταμετά ή είχε κοιμώσει το θώρακά του. Φόρεσε κατόπιν τά ρούχα του και χτένισε λίγο μόνος του τά μαλλιά του, πριν βάλει από πάνω την περροκά του.

—Κι' αυτή ή μούσια ή Πευρόλ, άργει να φανή! έπρόθεσε, υψώνοντας περιφορητικά τους ώμους του. Νά ένας άνθρακος, που θάθελε να βρισκείται πολύ μακριά απ' τη Γαλλία. Ένδιαφέρεται, βλέπει, για το άθλιο τομάρι του... Κι' έχει άποκτήσει κοντά μου πολλά έκτακτομύρια... Έτσι μούβρεται να τον πατήσω και να τον λιώσω σαν σκουληκι.

Εκείνη τη στιγμή τρία χτυπήματα ακούστηκαν στην πόρτα.

—Έμπρός! είπε ή Γκονζάγκας. Περιμένω μία ώρα!...

Ό Πευρόλ, ή όποιος δεν είχε προφτάσει ν' αλλάξει τουαλέτα, παρουσιάστηκε στο κατώφλι.

—Μή κάνετε τον κόπο να μου άπευθύνετε παρατηρήσεις, είπε. Καθυστερήσαξ έξ ανώτερας βίας. Βγαίνω από τη φυλακή του Σατελέ. Εύτυχώς, αυτοί οι δύο παλιάνθρωποι, που με φυλάκιαν, έσπληθήσαν περιήρημα το σκοπό της άποστολής μου. Δεν παρουσιάστηκαν στο δικαστήριο. Η δουλειά μας τελείωσε... Σε λίγες ώρες, θά κόψουν το κεφάλι το' Λαγκαρντέρ. Αυτή τη νύχτα, θά άπορέσουμε να κοιμηθούμε ήσυχοι...

Κι' έπειθ ή Γκονζάγκας δεν καταλάθεινε, ή Πευρόλ το' διηγήθηκε με λίγα λόγια τη δυσάρεστη περιπέτεια του στο Σατελέ και την άποδραση των δυο μπρεθών και του Σαθερνύ. Άκούγοντας το όνομα του τελευταίου, ή πρίγκιψ καταβόσισε. Μά δεν ήταν πειά καιρός ν' άσχολείται με λεπτομέρειες. Ό Πευρόλ το' μίλησε κατόπιν για τη συνάντησή του με την πριγκίπισσα έθω απ' το Σατελέ.

—Έφτασα τρία λεπτά πριν απ' αυτήν στο παλάτι, έπρόθεσε. Αυτό ήταν άκριτό. Μου χρωστάτε, Ύψηλότητε, 10.000 λίβρες, τις όποιες γλύστρησε στο χέρι το' κ. ντε Ναντί, για ν' άρνηθ ή άκράσι στη σύζυγό σας.

—Καλά, είπε ή Γκονζάγκας. Κι' έπειτα;

—Επίσης έξασφαλσία άλογα για τις όχτώ το' βράδυ, έξακολούθησε ή Πευρόλ.

—Ε. λοιπόν; έκανε ή Γκονζάγκας, κι' έφερε το χέρι του στην τσέπη του, απ' το όποιο έβγαλε μία περγαμηνή.

—Τί είναι αυτό; ρώτησε ή Πευρόλ.

—Ό διορισμός μου ως έκτάκτου άπσταλμένου με Βασιλική άποστολή, χάρις στον όποιο μπορώ να φύγω δετ ή ώρα θέλω απ' τη Γαλλία. Είνε ύπογεγραμμένος απ' τον ντ' Άρζανσόν.

—Τό ύπόγραψε αυτό άυτοβούλως; ρώτησε ή Πευρόλ, ξεφρυμαμένος.

—Ναί, γιατί τώρα όλοι με θεωρούν περισσότερο από ποτέ

δυνατό, άπάντησε ή Γκονζάγκας. Και, μά την άλήθεια, δεν άπαύανται πολύ. Πρέπει να είμαι πολύ δυνατός, φιλε Πευρόλ, για να μ' άφηση ή αντίβασιλέας έλευθερο...

—Είτε' άλήθεια, ρώτησε ή Πευρόλ, ότι ή Αυτού Βασιλική Ύψηλότης θά προέδρευσε άπόψε στο οικογενειακό συμβούλιο;

—Έγώ τον έπεισα να το κάνει αυτό, άπάντησε δόμντροπα ή Γκονζάγκας, ή όποιος έλεγε ψέμματα και στους πιο στενούς υψινόχους του.

—Και ή ντόνα Κρούς; Βασίζεστε σ' αυτή;

—Περισσότερο από ποτέ. Μου όρκίστηκε πως θά παρουσιασθή στο συμβούλιο.

Ό Πευρόλ τον κούταξε στα μάτια. Ό Γκονζάγκας, χαμογελάοντας, έξακολούθησε:

—Μά αν ή ντόνα Κρούς έξαφανισθή έξαφνα, τί να γίνη; Θά κάνουμε και χωρίς αυτήν. Έγώ έχθρους, που ενδιαφέρονται να τη θυάλουν από τη μέση. Το ότι ύπηρεξ αυτή ή νέα φτάνει... Τά μέλη του οικογενειακού συμβουλίου της είδαν...

—Μήπως σκοπεύετε να την... άρχειτε να ρωτήξ ή Πευρόλ.

—Θά δούμε πολλά πράγματα άπόψε, φιλε Πευρόλ, τον έδεικνε ή Γκονζάγκας. Και δεκτ ή αν γινόταν ή πριγκίπισσα σύζυγός μου από τον αντίβασιλέα, δεν θ' άνησυχούσα καθόλου. Έγώ τους τίτλους, κι' έχω κάτι καλύτερο άκόμα: Έγώ την έλευθερία μου, άφασ ή κατηγορηθήκα ως δολοφόνος. Όλόκληρη την ήμερα έκανα τις μαουθρες μου. Ό αντίβασιλέας, χωρίς να τον άντιληφθ ή, μ' έκανε γίγαντα... Διάβολο! Πόσο άργει να περάση ή ώρα... Βιάζομαι!

—Τότε, είπε ή Πευρόλ ταπεινά, ή Ύψηλότης σας είναι σίγουρη πως θά θριαμβεύση.

Ό Γκονζάγκας του άπάντησε μ' ένα περιήφανο χαμόγελο:

—Τότε, γιατί βρισκόταν συγκεντρωμένοι έδώ όλοι οι άνθρωποι μας;... Τους είδα όλους στο σαλόνι σας με στολή έκστρατείας.

—Βρισκονται εκεί κατά διαταγήν μου, άπάντησε ή Γκονζάγκας.

—Φοβάστε λοιπόν καμιά μάχη;

—Στην πατρίδα μου την Ίταλία, είπε ή Γκονζάγκας με ειρωνικό τόνο, κι' οι πιο μεγάλοι άρχηγοί, δεν παραμελούν ποτέ να έξασφαλίσουν τά νώτα τους. Την τελευταία στιγμή καμιά φορά, τά πράγματα άντιστρέφονται. Αυτοί οι κύριοι άποτελούν την όπισθοφυλακήν μου... Περιμένουν πολλή ώρα στο σαλόνι;

—Δεν ξέρω. Με είδαν να περνάω και ένν μο' μίλησαν καθόλου.

—Φαίνονται σαν σκυλιά που τά έδειραν.

—Κανείς δεν λείπει;

—Κανείς, εκτός από το Σαθερνύ.

—Φιλε Πευρόλ, είπε ή Γκονζάγκας, ένν έού βρισκόσασιν στη φυλακή, συνέθεξ έδώ κάτι. Άν ήθελας όλοι σας θά περνούσατε μία πολύ άσχημη ώρα...

—Ελαρεστήητε να με πληροφορήσετε, Ύψηλότητε... τραύλισε ή Πευρόλ, ή όποιος έτρεψε κιόλας.

—Θά κουραζούμουν, αν το έλεγα δυο φορές, άπάντησε ή Πευρόλ. Θά το πώ μπροστά σε όλους τους άλλους...

—Δεν έπρεπε να με πληροφορήσετε, στον όποιο είπα:

—Νάρθουν έδώ όλοι οι ευγενείς που περιμένουν.

—Γίπειτα, γυρίζοντας προς τον Πευρόλ, έπρόθεσε:

—Μοιζώ πως έού, φιλε, είπατε μία μέρα στο ένθουσιασμό σου: «Ύψηλότης, θά σας άκολουθήσουμε στην άνάγκη ως την κόλαση». Βρισκόμαστε στο δρόμο... Άς τον άκολουθήσουμε χαρούμενα!...

VIII

Ο ΓΚΟΝΖΑΓΚΑΣ ΚΑΙ ΟΙ ΦΙΛΟΙ ΤΟΥ

Οί φίλοι του Γκονζάγκας μπηκαν μέσα όλοι συγχρόως.

Αυτό που έκανε εύθες έξ άρχης έντύπει: ήταν το θλιβερό παρουσιαστικό του Πευρόλ και το περιήφανο ύφος του πριγκίπου. Μία ώρα τώρα που περιέμαν στο σαλόνι, ένας θεός έβρει πόσες ύποθέσεις είχαν περάσει από το μυαλό τους. Είχαν έξεταθεί με το φακό τη θέσι του Γκονζάγκας. Μερικοί μάλιστα έλεγαν πάει εκεί με διαθέσεις έπαναστάσεως έναντίου του, γιατί ή προηγούμενη νύχτα είχε άφήσει πένθιμες έντύψεις στο μυαλό τους. Ωστόσο, διάσταξ άκόμα, γιατί είχαν μάθει ότι ή έννοια του πριγκίπου είχε φτάσει στο άπαγειό της.

Συγχρόως ή Σουαζύ το' είχε αναγγείλει με παράδοξη είδηση. Το ίδιο πρωί, ή μαρκήσιος ντε Σαθερνύ είχε ύλληφθ ή στο μέγαρό του από έναν άξιωματούχο και μερικούς στρατιώτες, οι όποιοι τον έβαλαν σ' ένα άμαξι. Και αυτό και τ' άλλα, έκαναν όλους να νοιάθουν άποθάρρυναι και άηδία. Και άφα-

Ό Σαθερνύ παρουσιάστηκε κρατώντας από το χέρι της ντόνα Κρούς...

λως, μεταξύ των φίλων του Γκονζάγκα, δεν υπήρχε κανείς εθνήτων. Μά ξέρετε την Ισπανική παροιμία που λέει: «Ανάμεσα από το τσεκούρι του δημίου και το λαϊμό του καταδίκου, υπάρχει μεγάλη απόσταση...» Λοιπόν στη Βασιλίη ο δήμιος περιμένει έναν άνθρωπο...

—Τόν κ. ντέ Λαγκαρντέρ, τόν διέκοψε ο Νοσέ.
—Κι' έμένα! πρόφερε ξερά ο Νοσέ.
—Εσάς! Εσάς! Ύψηλότε! φώναξαν κατάπληκτοι όλοι.
—Ο Πεϋρόλ κύταξε περίτρομος.
—Μην τρέμεις, εξακολούθησε ο πρίγκιπς, πού έκανε το χαμόγελο του όσο πιο περήφανο μπορούσε. Δεν έχει ο δήμιος την έκλογη του θύματός του. Μά μ' ένα δαίμονα, σάν τ' Λαγκαρντέρ, που ξέρει να κάνει δυνατούς συμμάχους από το βάθος της φυλακής τους, δεν εινε κανεις σίγουρος, παρά μόνο όταν τ' πτώμα του βρίσκεται θαμμένο ξηη πόδια κάτω απ' τή γη. "Όσο είνε ζωντανό, μέ τά γέρια δεμένα, μά μέ το πνεύμα ελεύθερο, όσο το στόμα του μπορεί ν' άνοιξη και ή γλώσσα του να μιλήη, πρέπει να έχουμε το χέρι μας στο σπαθί, το πόδι μας στον άναβολέα του αλόγου μας και να κρατάμε καλά τά κεφάλια μας.

—Τά κεφάλια μας! έπαύλασε ο Νοσέ, ό όποιος άνορθώθηκε.
—Μά το Θεό! φώναξε κι' ο Ναθαΐν. Αυτό είνε πολύ, Ύψηλότε!... Μπορείτε να μιλάτε μόνο για τον έαυτό σας...
—Μά την πίστι μου! μουρμούρισε ο Όριόλ. Τό παιγνίδι χάνεται... Δεν άντέχω πεία.

Κι' έκανε ένα βήμα προς τήν πόρτα τής ξεόδου. Η πόρτα ήταν άνοιχτη και πέρα στον αντίθάλαμο φαινότουσαν έννοπλοι στρατιώτες.

—Ο Όριόλ τραθήχηκε πίσω, Ό Ταράν έκλεισε τήν πόρτα.
—Αυτό οι στρατιώτες δεν είνε για σάς, κύριοι, τούς ειπε ο Γκονζάγκας. Πήθαν προς τιμήν του αντίθαλαμού, που θά φτάση σε λίγο για τό οικογενειακό συμβούλιο και για να βγητέ από δω, δεν είνε άνάγκη να περάσετε από τόν αντίθάλαμο. Είπα τά κεφάλια μας... Αυτό σάς προσβάλλει!

—Ύψηλότε, άπάντησε ο Ναθαΐν, μην τά παραλάτε! Δεν μπορείτε να πτοήσετε μέ τις άπειλές ανθρώπων, σάν κι' έμάς. Είμαστε πιστοί σας φίλοι, όσο ακολουθούσαμε ένα δρόμο, στόν όποιο μπορούσαν να περπατήσουν εύπατριδα. Τώρα όμως φαίνεται πως χρειάζεστε μέλλον τ' ζαντρω και τούς δολοφόνους του. Χαίρετε, Ύψηλότε!

—Χαίρετε, Ύψηλότε! έπαύλασαν όλοι μαζί.

—Ο Γκονζάγκας άρχισε να γελάη μέ πίκρα.

—Και σ' άκόμα, Πεϋρόλ μου, μού φεύγει! ειπε, βλέποντας τήν κολασιμένη ψυχή του να γλυστράη άνάμεσα άπό τήν πόρτα...

—Ποιόλ, άκούγοντας αυτά τά λόγια, έγινε πελιδνός. Ό Πεϋρόλ στεκόταν πλάι στο τζάκι άκίνητος, θλιμμένος, άμύλητος. Ό Ναθαΐν σμυθολεύτηκε τούς αυτρώφους του μέ τό βλέμμα.

—Κύριοι, ειπε έξασνα ο Γκονζάγκας, αλάζοντας τόν, σάς παρακαλώ, να μην σχολοίσετε ούτε μέ τόν Σεαβέρν, ούτε μέ κανέναν άλλο. Έχετε δουλειά... "Αν θέλετε να μ' άκούσετε, συλλογιστήτε τόν έαυτό σας...

Και έφερε γύρω τό βλέμμα του, πράγμα που έκανε τούς άλλους να χαμηλώσουν τά δικά τους.

—Έξάδελφέ μου, ειπε ο Ναθαΐν, μέ φωνή σιγανή, καθένα από τά λόγια σας, μοιάζει μέ άπειλή.

—Έξάδελφέ μου, άπάντησε ο Γκονζάγκας, τά λόγια μου είνε πολύ άπλά. Δεν άπειλώ εγώ, άλλ' ή τύχη...

—Τι συμβαίνει λοιπόν; ρώτησαν πολλές φορές συγχρόνως.

—Άσχημα πράγματα. Παίεται τό τέλος του παιγνιδιού κι' έχω άνάγκη όλων μου τών χαριτών.

Καθώς ο κύκλος πύκνωνε όλόανα, ο Γκονζάγκας τούς κράτησε σέ άπόσταση, μέ μία κίνηση σχεδόν βασιλική.

—Τό οικογενειακό συμβούλιο συνέρχεται άπόψε, ειπε, και ή Α. Β. Υ. ο αντίθαλαμικός θά προσεδρεύση.

—Τό ξέρουμε αυτό, Ύψηλότε, ειπε ο Ταράν, και γι' αυτό έαφιστήκαμε πολύ για τή στολή, τήν όποια μάς αυτησάτε να φερόσουμε. Δεν παρουσιάζονται έτσι σέ μία τέτοια συγκέντρωση.

—Σωστά! άποκρίθηκε ο Γκονζάγκας. Μά δεν σάς χρειάζομαι στο συμβούλιο.

Μιά κραυγή έκπληξως ξέφυγε απ' όλων τά στήθη.

—Μήπως πρόκειται να χρησιμοποιήσουμε πάλι τά σπαθιά μας; ρώτησε ο Ναθαΐν.

—Όπως, άπάντησε ο Γκονζάγκας.

—Σας ιπλάω για λοναρισισμό μου...

—Μη ιπλάς ούτε για λοναρισισμό σου, έξάδελφέ! τόν διέκοψε ο Γκονζάγκας. Πατήσατε τό πόδι σας σέ μία γλυυτερή γέφυρα. Δεν χρειάζεται καν να σας σπρώξω για να πέσετε κάτω. Σας προσειδοιω γι' αυτό... φτάνει για να κατασκυλίσετε να πά-

ω να μιλήσετε, Ναθαΐν, περιμένετε πρώτα να σας δείξω καθαρά τή θεία όλων μας...

—Θά περιμένω να εξηγηθήτε, ψιθύρισε ο νεαρός επάτριδος, μά σάς προσειδοιω κι' εγώ οτι σας σκεπάζομαι από γτός...

Ό Γκονζάγκας τόν κύτταξε μία στιγμή μέ συμπόνια κι' έπειτα πάθηκε σάν να σκέφτεται.

—Δέν έγω τήν άνάγκη σας κύριοι, στή οικογενειακό συμβούλιο, ειπε για δεύτερη φορά. "Εγω τήν άνάγκη σας άλλω. Έξεδόθη σήμερα μία ζήφωσις, που καταδικάζει έναν άνθρωπο εις,

—Τόν κ. ντέ Λαγκαρντέρ, τόν διέκοψε ο Νοσέ.
—Κι' έμένα! πρόφερε ξερά ο Νοσέ.
—Εσάς! Εσάς! Ύψηλότε! φώναξαν κατάπληκτοι όλοι.
—Ο Πεϋρόλ κύταξε περίτρομος.
—Μην τρέμεις, εξακολούθησε ο πρίγκιπς, πού έκανε το χαμόγελο του όσο πιο περήφανο μπορούσε. Δεν έχει ο δήμιος την έκλογη του θύματός του. Μά μ' ένα δαίμονα, σάν τ' Λαγκαρντέρ, που ξέρει να κάνει δυνατούς συμμάχους από το βάθος της φυλακής τους, δεν εινε κανεις σίγουρος, παρά μόνο όταν τ' πτώμα του βρίσκεται θαμμένο ξηη πόδια κάτω απ' τή γη. "Όσο είνε ζωντανό, μέ τά γέρια δεμένα, μά μέ το πνεύμα ελεύθερο, όσο το στόμα του μπορεί ν' άνοιξη και ή γλώσσα του να μιλήη, πρέπει να έχουμε το χέρι μας στο σπαθί, το πόδι μας στον άναβολέα του αλόγου μας και να κρατάμε καλά τά κεφάλια μας.

—Τά κεφάλια μας! έπαύλασε ο Νοσέ, ό όποιος άνορθώθηκε.
—Μά το Θεό! φώναξε κι' ο Ναθαΐν. Αυτό είνε πολύ, Ύψηλότε!... Μπορείτε να μιλάτε μόνο για τον έαυτό σας...
—Μά την πίστι μου! μουρμούρισε ο Όριόλ. Τό παιγνίδι χάνεται... Δεν άντέχω πεία.

Κι' έκανε ένα βήμα προς τήν πόρτα τής ξεόδου. Η πόρτα ήταν άνοιχτη και πέρα στον αντίθάλαμο φαινότουσαν έννοπλοι στρατιώτες.

—Ο Όριόλ τραθήχηκε πίσω, Ό Ταράν έκλεισε τήν πόρτα.
—Αυτό οι στρατιώτες δεν είνε για σάς, κύριοι, τούς ειπε ο Γκονζάγκας. Πήθαν προς τιμήν του αντίθαλαμού, που θά φτάση σε λίγο για τό οικογενειακό συμβούλιο και για να βγητέ από δω, δεν είνε άνάγκη να περάσετε από τόν αντίθάλαμο. Είπα τά κεφάλια μας... Αυτό σάς προσβάλλει!

—Ύψηλότε, άπάντησε ο Ναθαΐν, μην τά παραλάτε! Δεν μπορείτε να πτοήσετε μέ τις άπειλές ανθρώπων, σάν κι' έμάς. Είμαστε πιστοί σας φίλοι, όσο ακολουθούσαμε ένα δρόμο, στόν όποιο μπορούσαν να περπατήσουν εύπατριδα. Τώρα όμως φαίνεται πως χρειάζεστε μέλλον τ' ζαντρω και τούς δολοφόνους του. Χαίρετε, Ύψηλότε!

—Χαίρετε, Ύψηλότε! έπαύλασαν όλοι μαζί.

—Ο Γκονζάγκας άρχισε να γελάη μέ πίκρα.

—Και σ' άκόμα, Πεϋρόλ μου, μού φεύγει! ειπε, βλέποντας τήν κολασιμένη ψυχή του να γλυστράη άνάμεσα άπό τήν πόρτα...

—Ποιόλ, άκούγοντας αυτά τά λόγια, έγινε πελιδνός. Ό Πεϋρόλ στεκόταν πλάι στο τζάκι άκίνητος, θλιμμένος, άμύλητος. Ό Ναθαΐν σμυθολεύτηκε τούς αυτρώφους του μέ τό βλέμμα.

—Κύριοι, ειπε έξασνα ο Γκονζάγκας, αλάζοντας τόν, σάς παρακαλώ, να μην σχολοίσετε ούτε μέ τόν Σεαβέρν, ούτε μέ κανέναν άλλο. Έχετε δουλειά... "Αν θέλετε να μ' άκούσετε, συλλογιστήτε τόν έαυτό σας...

Και έφερε γύρω τό βλέμμα του, πράγμα που έκανε τούς άλλους να χαμηλώσουν τά δικά τους.

—Έξάδελφέ μου, ειπε ο Ναθαΐν, μέ φωνή σιγανή, καθένα από τά λόγια σας, μοιάζει μέ άπειλή.

—Έξάδελφέ μου, άπάντησε ο Γκονζάγκας, τά λόγια μου είνε πολύ άπλά. Δεν άπειλώ εγώ, άλλ' ή τύχη...

—Τι συμβαίνει λοιπόν; ρώτησαν πολλές φορές συγχρόνως.

—Άσχημα πράγματα. Παίεται τό τέλος του παιγνιδιού κι' έχω άνάγκη όλων μου τών χαριτών.

Καθώς ο κύκλος πύκνωνε όλόανα, ο Γκονζάγκας τούς κράτησε σέ άπόσταση, μέ μία κίνηση σχεδόν βασιλική.

—Τό οικογενειακό συμβούλιο συνέρχεται άπόψε, ειπε, και ή Α. Β. Υ. ο αντίθαλαμικός θά προσεδρεύση.

—Τό ξέρουμε αυτό, Ύψηλότε, ειπε ο Ταράν, και γι' αυτό έαφιστήκαμε πολύ για τή στολή, τήν όποια μάς αυτησάτε να φερόσουμε. Δεν παρουσιάζονται έτσι σέ μία τέτοια συγκέντρωση.

—Σωστά! άποκρίθηκε ο Γκονζάγκας. Μά δεν σάς χρειάζομαι στο συμβούλιο.

Μιά κραυγή έκπληξως ξέφυγε απ' όλων τά στήθη.

—Μήπως πρόκειται να χρησιμοποιήσουμε πάλι τά σπαθιά μας; ρώτησε ο Ναθαΐν.

—Όπως, άπάντησε ο Γκονζάγκας.

—Σας ιπλάω για λοναρισισμό μου...

—Μη ιπλάς ούτε για λοναρισισμό σου, έξάδελφέ! τόν διέκοψε ο Γκονζάγκας. Πατήσατε τό πόδι σας σέ μία γλυυτερή γέφυρα. Δεν χρειάζεται καν να σας σπρώξω για να πέσετε κάτω. Σας προσειδοιω γι' αυτό... φτάνει για να κατασκυλίσετε να πά-

ω να μιλήσετε, Ναθαΐν, περιμένετε πρώτα να σας δείξω καθαρά τή θεία όλων μας...

—Θά περιμένω να εξηγηθήτε, ψιθύρισε ο νεαρός επάτριδος, μά σάς προσειδοιω κι' εγώ οτι σας σκεπάζομαι από γτός...

Ό Γκονζάγκας τόν κύτταξε μία στιγμή μέ συμπόνια κι' έπειτα πάθηκε σάν να σκέφτεται.

—Δέν έγω τήν άνάγκη σας κύριοι, στή οικογενειακό συμβούλιο, ειπε για δεύτερη φορά. "Εγω τήν άνάγκη σας άλλω. Έξεδόθη σήμερα μία ζήφωσις, που καταδικάζει έναν άνθρωπο εις,

πό τούς άλλους. Σταθήτε, ψιθύρισε ο πρίγκιπς, πού έκανε το χαμόγελο του όσο πιο περήφανο μπορούσε. Δεν έχει ο δήμιος την έκλογη του θύματός του. Μά μ' ένα δαίμονα, σάν τ' Λαγκαρντέρ, που ξέρει να κάνει δυνατούς συμμάχους από το βάθος της φυλακής τους, δεν εινε κανεις σίγουρος, παρά μόνο όταν τ' πτώμα του βρίσκεται θαμμένο ξηη πόδια κάτω απ' τή γη. "Όσο είνε ζωντανό, μέ τά γέρια δεμένα, μά μέ το πνεύμα ελεύθερο, όσο το στόμα του μπορεί ν' άνοιξη και ή γλώσσα του να μιλήη, πρέπει να έχουμε το χέρι μας στο σπαθί, το πόδι μας στον άναβολέα του αλόγου μας και να κρατάμε καλά τά κεφάλια μας.

—Τά κεφάλια μας! έπαύλασε ο Νοσέ, ό όποιος άνορθώθηκε.
—Μά το Θεό! φώναξε κι' ο Ναθαΐν. Αυτό είνε πολύ, Ύψηλότε!... Μπορείτε να μιλάτε μόνο για τον έαυτό σας...
—Μά την πίστι μου! μουρμούρισε ο Όριόλ. Τό παιγνίδι χάνεται... Δεν άντέχω πεία.

Κι' έκανε ένα βήμα προς τήν πόρτα τής ξεόδου. Η πόρτα ήταν άνοιχτη και πέρα στον αντίθάλαμο φαινότουσαν έννοπλοι στρατιώτες.

—Ο Όριόλ τραθήχηκε πίσω, Ό Ταράν έκλεισε τήν πόρτα.
—Αυτό οι στρατιώτες δεν είνε για σάς, κύριοι, τούς ειπε ο Γκονζάγκας. Πήθαν προς τιμήν του αντίθαλαμού, που θά φτάση σε λίγο για τό οικογενειακό συμβούλιο και για να βγητέ από δω, δεν είνε άνάγκη να περάσετε από τόν αντίθάλαμο. Είπα τά κεφάλια μας... Αυτό σάς προσβάλλει!

—Ύψηλότε, άπάντησε ο Ναθαΐν, μην τά παραλάτε! Δεν μπορείτε να πτοήσετε μέ τις άπειλές ανθρώπων, σάν κι' έμάς. Είμαστε πιστοί σας φίλοι, όσο ακολουθούσαμε ένα δρόμο, στόν όποιο μπορούσαν να περπατήσουν εύπατριδα. Τώρα όμως φαίνεται πως χρειάζεστε μέλλον τ' ζαντρω και τούς δολοφόνους του. Χαίρετε, Ύψηλότε!

—Χαίρετε, Ύψηλότε! έπαύλασαν όλοι μαζί.

—Ο Γκονζάγκας άρχισε να γελάη μέ πίκρα.

—Και σ' άκόμα, Πεϋρόλ μου, μού φεύγει! ειπε, βλέποντας τήν κολασιμένη ψυχή του να γλυστράη άνάμεσα άπό τήν πόρτα...

—Ποιόλ, άκούγοντας αυτά τά λόγια, έγινε πελιδνός. Ό Πεϋρόλ στεκόταν πλάι στο τζάκι άκίνητος, θλιμμένος, άμύλητος. Ό Ναθαΐν σμυθολεύτηκε τούς αυτρώφους του μέ τό βλέμμα.

—Κύριοι, ειπε έξασνα ο Γκονζάγκας, αλάζοντας τόν, σάς παρακαλώ, να μην σχολοίσετε ούτε μέ τόν Σεαβέρν, ούτε μέ κανέναν άλλο. Έχετε δουλειά... "Αν θέλετε να μ' άκούσετε, συλλογιστήτε τόν έαυτό σας...

Και έφερε γύρω τό βλέμμα του, πράγμα που έκανε τούς άλλους να χαμηλώσουν τά δικά τους.

—Έξάδελφέ μου, ειπε ο Ναθαΐν, μέ φωνή σιγανή, καθένα από τά λόγια σας, μοιάζει μέ άπειλή.

—Έξάδελφέ μου, άπάντησε ο Γκονζάγκας, τά λόγια μου είνε πολύ άπλά. Δεν άπειλώ εγώ, άλλ' ή τύχη...

—Τι συμβαίνει λοιπόν; ρώτησαν πολλές φορές συγχρόνως.

—Άσχημα πράγματα. Παίεται τό τέλος του παιγνιδιού κι' έχω άνάγκη όλων μου τών χαριτών.

Καθώς ο κύκλος πύκνωνε όλόανα, ο Γκονζάγκας τούς κράτησε σέ άπόσταση, μέ μία κίνηση σχεδόν βασιλική.

—Τό οικογενειακό συμβούλιο συνέρχεται άπόψε, ειπε, και ή Α. Β. Υ. ο αντίθαλαμικός θά προσεδρεύση.

—Τό ξέρουμε αυτό, Ύψηλότε, ειπε ο Ταράν, και γι' αυτό έαφιστήκαμε πολύ για τή στολή, τήν όποια μάς αυτησάτε να φερόσουμε. Δεν παρουσιάζονται έτσι σέ μία τέτοια συγκέντρωση.

—Σωστά! άποκρίθηκε ο Γκονζάγκας. Μά δεν σάς χρειάζομαι στο συμβούλιο.

Μιά κραυγή έκπληξως ξέφυγε απ' όλων τά στήθη.

—Μήπως πρόκειται να χρησιμοποιήσουμε πάλι τά σπαθιά μας; ρώτησε ο Ναθαΐν.

—Όπως, άπάντησε ο Γκονζάγκας.

—Σας ιπλάω για λοναρισισμό μου...

—Μη ιπλάς ούτε για λοναρισισμό σου, έξάδελφέ! τόν διέκοψε ο Γκονζάγκας. Πατήσατε τό πόδι σας σέ μία γλυυτερή γέφυρα. Δεν χρειάζεται καν να σας σπρώξω για να πέσετε κάτω. Σας προσειδοιω γι' αυτό... φτάνει για να κατασκυλίσετε να πά-

ΔΙΑ ΤΑΣ ΚΥΡΙΑΣ

Η ΠΟΥΔΑΡΑ RADIUM, τής λατρώ Κας Χρυσούλας Ίσωνειμίδου, που πωλείται εις τά κεντρικότερα καταστήματα τής πόλεως μας, είνε ή μόνη άθάια, λεπτή και μέ φυσικά μέσα χρωματισμένη, χωρίς τις τοξικές χρωστικές.

Μά τό ειπε αυτό μέ φωνή άδύνατη, κι' όλοι οι άλλοι έμειναν σιωπηλοί.

—Θά σάς άκούλουθησάμε! Θά σάς άκούλουθησάμε παντού, Ύψηλότε! έξακολούθησε ο Γκονζάγκας, επαναλαμβάνοντας παρακατικά τά λόγια πριν τού έλεγα οι φίλοι του λίγες μέρες πριν. «Θά σάς άκούλουθησάμε τυφλά, άφοσιωμένα, μέ γενναϊότητα! Θά σχηματίσουμε γύρω σας έναν έαυτό λόγο! Ποιάς τραγουδούσε αυτό τό τραγούδι, τού όποιου όλοι οι προδότες ζέρον τ' σκοπό!

(Άκολουθεί)